

२०१९
४७११

लिखा गया

३८७६

महाराष्ट्र-

२०१५ जून

११) ॥ श्रीपरमात्मनेनम् ॥ ॥ देवत्त्वयत्प्रतिज्ञेते जयकामिष्वर्णे ॥ वली ॥ मायानेनाश्रापमा
त्यज्ञयत्तद्यज्ञास्त्रितदोषाद्भीतगुणं त्वमसियदात्मनासमवस्थ
समस्तज्ञाः ॥ श्रीगज्ञादोक्षामविलक्ष्यवबोधकतेक्षचिद्जया
त्मनाच्चरतोनुचरेन्निगमः ॥ १ ॥

देवत्त्वय त्प्रतिज्ञेते जयकामिष्वर्णे

अतीव द्वामायानेनाश्रापमादो तेमायाकेविद्वेष्वकरीतेमुद्यामादेमुलतनां ज्ञकारणपरामादेः आत्माएकरीने सम
श्रीज्ञांजदिकिंविनिष्टांश्रीज्ञांदोषगटभीतगुणायत्यस्मात् श्रामनासम
क्षम्युद्देष्वर्वदुर्ब्रव्यज्ञेते एवात्मेष्वकेत्रीमायाते व्यावरत्तामष्टेतीवासज्ञेनाव्यज्ञेतुनि लेसमद्युक्तिना या
वस्त्वसमस्तज्ञाः त्वं श्रसिकाषांश्रीज्ञांश्रीगज्ञादोक्षादेश्रीविलक्ष्यक्ति

कर्त्तव्ये केवां साकारस्त्वपकरीने गातकरता त्वूमेतेनेकेदेविद्वेष्वते गतकरे ।
श्रवबोधक क्षचित्तत्त्वयात्मनाच्चरतः तेऽनुनिगमः चरते ॥ १ ॥ श्रु
ति ॥ बहुदुपलध्मेतद्वयंत्यवर्षेषतयायतउद्यास्तमयोविकृतेमृदि
वाविकृतात् ॥ श्रुतरूषयोदध्युस्त्वयिमनोवचनाचरितं कथमयथानवं

श्रादिवुर्श्रदिक्ज्ञेते गक्षिरोषपर्णकरीने ब्रह्मसंनेतारांचे
तिन्नुविद्वत्पदानिनृताणं ॥ २ ॥ श्रुत्वया यत्तत्त्वपलध्मं श्रववाषतयावहृत्वं श्र

(A)

वेदूकुदवस्त्रपको सर्वन् । १ गतिनेत्रयाप्येति । तेब्रह्म के दुष्टे
वयंतियतः वृहतः सर्वस्मउदयात्तमयो मवतः ॥ कीविशिष्टात्यतः
 विकारेणहिते । वाचा इज्ञेत्रदृश्यात्तेविषेषे । यसा घटादिक्षतो । मादीनविसेत्तत्तिलयहै । एकारण
 अविकृतात् वाचा श्राद्ध दृश्यात्तेवथाविकृतेः स्वदित्तदयात्तमयो अतःका
 परामार्दिभूत्तु कृषिते । तस्मारेविसेत्तत्तवचनद्वाचरोत्तर्जते । तेवा ॥ समुद्धता ॥ यथाविसेवधापाला ॥
रणात्तं क्रूषयः त्वयिन्नो वचना वित्तं दध्युन्नराणां नुविद्तपदानिश्च
 दिथा केसयाय । श्रवणनयाय । श्रवणनयाय
 यथाकथं नवति अदत्तानिनमवंति ॥ २ ॥ अकृति ॥ ईतितवस्त्रयस्त्रिय
 पतेविललोकमलहृपराकथास्त्राधिमवगाहृतपांसिजहृः ॥ किमु
 तपुनः स्वधामविधुताकालएराः परमत्रंतियेपदमत्तस्त्रखानुजवं ॥ गु
 देविएरामायामगीतानवत्तव ॥ कारणमादीवयकिन्ते ॥ एमारासमाग
 श्रवणया न्नो अधिपतेईतिदेतोः स्त्रायः तव अविललोकमलहृपराकथा
 अस्त्रयावैप्रभुप्रतिमाप्तव्येष्वानकरनेपाप्तेस्त्रज्ञताहवा ॥ उत्तर्व्यवयविचारनेविषे
 येनक्तेतेनिरंतरसुषनीष्वेश्वरनवज्ञम् ॥ एवापदनेनक्तेत्तु
 स्त्राधिश्वगाहृतपांसिजहृनुत्ततिवितकेयेनक्ता ॥ अत्तस्त्रखानुजव
 पदं भ्रमत्रंतिदेपरमतेतपांसिजहृकिंपुनः वक्तव्यं किंविशिष्टः येस्वधामविधु

वे०२०

(जा॒) व्रंतकरणानाकामगुणजीतेषाराणादिकृजगदिक्।

तानुयकालगुराणः॥३॥ श्रुति॥ दृतयर्खवस्त्रसुनृतोबदितेनुविधाः प्र
दददमादयोऽहमस्तज्जनयनुप्रदतः॥ पुरुषविधोन्वयोत्तचरमोन्नमयादि
र्षुयः सद्मतः परंत्वमथयदेववर्णोपमतं॥ श्रन्वय॥ प्राणधारिते । जोतमारामूलजीते वे
श्रस्वतः यदितेनुवि

तोसफलजावतम्भे)

अप्रकल्पेतीथमएप्पामैते) महतत्वजेते) अर्हंकारजीतेर्थायेजीते) येना अतु
धाः भर्त्ता: तर्हि॑वसंति॒तरादतयः॒र्खम॒दतः॒श्रहं॒श्रादयः॒यत॑श्रनुप॑
मृदयकी॥ ब्रह्माद्वैस्तज्जताहवा॥ ये श्राद्यविसि॑ अन्नमयादिकर्मवकोनामैवंसंब्रह्मपुछ्वे) तेपुरुषसंज्ञिभेगाप्त्वायकि
मृदतः श्रिंडे श्रस्तज्जनयः श्रव्यश्रन्नमयादिषुचरमः सः पुरुषविधः श्रन्वयः

श्रन्तरं

ये श्रेतेविसेकाकिश्रवायस्त्रयेते स्त्र॑वैत्तस्त्र॑पयकीपरतमिळे)
श्रथनंतरंयतराणं पुश्रवराष्ट्रकृततत्त्वमतः श्रस्तः परंत्वं॥४॥ श्रुति॥
उद्धमुं उपासते यकृष्णवर्त्मसुकुर्पद्माः परिस्तरपद्मिं फूदयमारुण्योदद्
रं॥ तत्त्वद्वादनंतत्वधामश्चिरः परमं पुनरिद्यत्वसमेत्यनपतंतिकृतांतम्

श्रुष्णमार्गनिविसि॥ ग्रह्मलटश्चोवाला छेतेजीतेभूरमासणिष्ठकवक्तव्यविसेक्त्वानेतुपासेडे)

रवे॥५॥ श्रन्वया कृष्णवर्त्मसुखेकुर्पद्माः तेतुद्वाउपासते श्रारुण्यः हृष्णं

तेहृदयके दुष्टे । गत करती उज्जेनांडी युस्त्रक्षम वृथा बाला जेते हृदय तेविसे इह स्फूर्ति पातना करे छे । तेनो मार्ग छे ।
दै ददूं अपास तेकिं विश्रिष्टं हृदयं ॥ परिसर पद्धतिं तः अनंतरं हृ अनंततव

(2A)

तवारपठो अनंतरादै अपारात मारपामानुभेकाएू मूष्मणानामे । संसार तेविसि
धास परम विश्रिष्टः उदगाते यत्समेत्य पुनः र्हृदसंसारे कृता तमुख वनपतंति ॥ पू ॥
श्रुति ॥ स्वकृतविवित्रयो निषुविसन्निधृते हृतया तरतमत अकास्य नलस्य
कृता नुकृतीं ॥ अथ वितया हृष्ट यवितयं तवधास समंवित धियो न्वयं सन्नि
विष्यवराकरसं ॥ ५६ ॥ अन्वय ॥ जो भगवा ॥ न स्वकृतविवित्रयो निषुद्देतु

वर्तमान यकाजा । अतिनापगे शुद्धाथिक अका तेजामाणा । तेजिकेवाणी । तेजिकिविश्रिष्टः त्वं स्वकृता नुकृतिः
तया विसन्न वृत्ते अनलवत तरतम ते चकासि किविश्रिष्टः त्वं स्वकृता नुकृतिः

। ताढो एठलाथी अनंतर ईयोना निष्याथियो छते

सत्यसमनेतमारास्वरूपनेनिर्मलबुधिवालाजेतेजाणे छे ।

अथ अनंतरं असूषुवितया सुसन्सु अवितयं समंतवधास विरजधियः अ

तेनिर्मलबुधिवालाकेवाणे ।

गायो छेविवहार जेते । ते तमारुसस्त्रपके दुष्टे । ताकरसस्त्रप छे ।

न्वयं ति किं विश्रिष्टाविरजधियः अ ॥ विनिविष्यवः किं विश्रिष्टं धास राकासं
॥ ५७ ॥ श्रुति ॥ स्वकृतपुरे घमी घवहिं तरसंवरणं ॥ तव पुस्त्र वंवदंत्य खिल

वे०८० ऋक्तिं धर्तोऽशक्तिं ॥ इति नृगतिं विश्वकरकं वयोनिगमावपनं ज्ञवत्तुषा
सतें द्विमन्त्रयं नुविविश्वसिताः ॥७॥ अन्वय ॥ रव

पोतेकिधारणापुर आनगदिक्तेनेविसे। पुरुषने सर्वशक्तिं नेथरियाएव
तेपुरुषके वीचे। तेमन्त्रेते। तमाणश्चक्ततेकेचे।
कु ख्यतपुरेषु श्रमाणुनरादिषु पुरुषं श्रविल शक्तिधृतः तवः-प्रनाळतं वदं
तिकिं विसि ष्टं पुरुषं श्रवदिगते। संवरणं इति श्रमुनाप्रकारेण नृतिवि
क्वा ज्ञते वेदिकश्चक्षते नुहेत्रण्डु। तमारो न्वणतेनेत्पासनाकुचे। तेतमासु श्रं द्विक्षिकुचे। न्यन्तु गततेलभे।
(3) कार्यकुरणतेनेत्पासनाकुचे। ईश्वरकराने जीवतात्त्वनेमो श्रियते।
वी अक्षययः निगमावपनं ज्ञवतः ॥८॥ अन्दं द्वित्रपासतेकिं विश्विष्टं श्रं द्विश्विश्र
तेक्षके वाले। दृथवनेवसे कि धोक्षविवास्त्रिणे ॥९॥ शक्ति ॥ नामा दुखामाम
ज्ञयं किं विश्विष्टाः कवयः भुविविश्वसिताः ॥१०॥ शक्ति ॥ नामा दुखामाम
तत्वनिगमायतवाच्चतनो श्रवितमाहामृताद्विपरिवर्तपरिश्रमराः ॥११॥ नपरि
लयं तिकेचिद्वपवर्गमपिश्वरते चरणसरोजदंसकुलसंगविस्तृष्टमाहाः ॥१२॥
देसमर्थ दुखिजणां त्रै। श्रामतत्वतेनेजरणावने श्र्वर्षाग्रहणकिधुजेशारीरतेण। एवात्मेतमार चरावस्त्रप्रजेमोरे श्रमम्
नोर्द्वश्वरादुखामाय श्रामतत्वनिगमाय श्राच्चतनोः तेव चरितमहामृताद्वि

(3A)

मुद्देनेविस्तारेकरनेयत्योद्देश्यमजेतो। एवामोऽस्मै इनेष्टा क्रक्तव्याकरणीर्द्धता।
 परिवर्तपरिअमराः अत्यवर्गं अत्रिपिकाचतूनपरिज्ञाति किंविनिश्चाः काम
 के वाच्छ। तेसामाचरणारूपकमलते लेविसि। इंसरावाप्रकृतेतो ज्ञात्वतेनो संगतिलोकरनेयत्या छेघरजेण।।
 तदुसष्ठाः तेतवचेरणासराजदसकुलसंगविस्तृष्टगृहाः॥८॥ तदनुपर्यंकु
 लायमिदमात्मसुदृत्यिवच्चरतिरथोत्सुखेत्यिद्वितेष्यात्मनिच्
 ॥ नवतरमंत्यहो असदुपासनयात्महो यद्भुशयावसंतुरुपयेकु
 शारीरन्वतः॥ ८॥ अत्रोऽत्यतेष्यात्मसुदृत्यिवच्चरतिरथोत्सुखेत्यिद्वितेष्यात्मनिच्
 तेमाहेऽत्रुपयेकेनसेव्यत्वाज्ञेय। अत्रुभाग्यरिर्द्धतेनो आत्मातीयवेसानीपरे। वायनोपवर्वर्णेण।
 चरति॥ तथात्सुखेत्यिविनवताद्यत्वंति अद्वाकैषेससत्रपासनया
 लेकरनेआत्मघाता छै। तेतमिकेवाच्छ। देतकाराच्छ। वलांश्चायच्छ। वलांश्चात्मरूपच्छ। ज्ञात्वाद्वाद्विक
 आत्महनः॥ किंविनिश्चेत्यिद्वितेषुनः प्रियेचपुनः अत्मनियतं अनुग्र
 नेविसेव्यासताजेतो। एवामुद्दाशारातेधरताथक्ष। ज्ञेमासबोसंसारघणोऽप्रयज्ञेमा। एवोसंसार। तनेविसेनमेण।।
 आकुरारीरन्वतःसतः उरुमयेसंसारव्यमंति॥९॥ अत्रिति॥ तिन्वृतमस्त्वं
 नो लद्वद्वयोगयुज्ञोहृदियन्मुनयउपासते तदर्थोपियमुः स्तारात्मा।

२०८० स्त्रियवररोऽक्षमोगनुजदंडविषत्कधियोवयमपितेस्तमाःसमद्वरोध
केताजीत्येचेप्राणावायुसन्। ईश्वरुज्ञेण। वृद्धयोगनेत्रोडताएवामुनीजेतो छद्यनेवि
सरोजसुधाः॥१०॥ अथ॥ निनृतमसुतमनोहृष्टवृद्धयोगयुजःसुनयःहृष्टय
सोजेतत्वनेत्रपासेष्ठे। ग्रैवलनेशानुपणाजेतोस्मरणाथकापासताह्वा सर्वनोर्मुतेनेसरोराखांजेत्विसोविसक्त्वेबुद्धिजेना
ततत्वंनपासतततत्वंययुःतेतवस्तमावयंश्चपितततत्वंयमुःकिंविशिष्ट
एवास्त्रियुतेजेततत्वनेपासताह्वाउतमनेस्तम। असेपणतेतवनेपासतीद्याऽतेतमस्तालोसमष्टेहृष्टेजेनी॥। असेअतियुकेवाभृणाऽग्निकमनेमुद्धरकारेधर
स्यतेसमद्वराः॥ किंविशिष्टाःवयंश्चसरोजसुधाः॥१०॥ अति॥ करुद्धनुलभण॥
वेदवतावरजन्मलयामसरंतयेउदामाद्यिर्यमनुदेवगामात्तये॥तद्विन्द्र
संलयामदुन्नयंतचकाणजेतःकिसपिततवद्वास्त्रमवद्यवायीतय
वत्त्रमयश्चर्यनेविसिरेना॥ वान् लजगतनेविसे। पूर्वसिद्धावात्मेतितस्मैद
दा॥१॥ अत्यन्वय॥ वत्त्रति श्चर्यंश्चहोमावत्तरहजगति श्चमसरंत्वा अं
कडोजेजमनेलयजेनी॥ एवीकीणापुरुषजतेजाणेष्ठे। नुर्दतिकिं। येतमथकाकृषि। बस्ताजेतेउपनायेकंलाने केडे
वरजन्मलयःकःपुमानवदनुदतिवितेक्यतःत्वतःकृषिःबस्ताउदगात्॥ य
बलाणां अनुउप्रयेश्चमतिमकाश्चधिदेवीकदेवगामाउत्सल्लाः॥ यदा न

सर्वने संदर्शने | सुवेदी | तवारे | सूखनही। | वला | सूक्ष्मदेहादिकतव्यस्थलस्त्रै
वानसर्व-प्रवक्त्रस्यशायाततदितदोऽसतनं च पुनः सदृशं उभयं ग्रा
किधुशाश्वनदै। वला। कालनोवेगज्ञेतेनथा। ईश्वाणादिकपणनथा। तवारे शापकनास्त्रपणनथा॥

(५१) एतत्तचपुनः कालज्ञवः न किं च्च पिनतत्रतदान्नास्त्रं न ॥१६॥ अक्षति ॥ जा

निमसतः सतो मृतिमुतात्मनिक्षेप्त्रजिदां विषरा मृतं स्मरं त्युपदिक्रांतित
शास्त्रपितैः ॥ विग्रहासयः पुमानितिविद्याय द्वौ धक्षतात्वयिततः प
रवसप्रवेदवबोधरसे ॥१७॥ अन्तर्याम्यसतः जनिवेकोषिकादयः वदं ति
येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः

येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः
येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः
येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः
येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः

येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः

येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः

येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः

येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः

येपातं जग्नादयः तेसतः मृतिवृत्तिच्छपुनः गतमृतिवितके येनेयायकाः

वृत्तविद्यिभालंसदामनुजात्वसदनिष्टमंत्यत्रोषमिदमात्मतयात्मविद्ध
॥ तद्विकृतिं सङ्गतिकरकम्पतदालतयास्त्रकृतमनुश्विश्चमिदमात्म

हेन्नावन् सरुष्टतेष्वनिवापिना श्रामनसात्रपर्वं च रेतवाद् । तप्तेष्वधिष्ठानतेवि
तयावसितं ॥१३॥ अन्वय ॥ देन्नगवन् श्रामनुजाते ईदं मनस्त्रिवृत्तश्रसतल

से) साचानं पवे ग्रास क्षेत्रे अतामाजाणात दत्तेति। सप्तम्या विश्वनन्दे आत्मां पविकरीति। साचाते विश्व
यि अधिष्ठानै सत्तद्विभागि॥ अत्तमविदः असंघट्टद्विश्वात्मतया सत्तद्वि

तिनि स्तु ग्रांति हिय स्मात् कनक स्पृष्टि कर्त्ता कार्यिनं तत्प्रजंति तत्र देतुः॥
तत्कस्य अतात् नावेकरीने योत्प्रक्रिधु अविश्वस्य केऽप्यवेक्षकरताथ् तत् नावेकरीने निश्चितज्ञते भे।

दातमतया स्वकृतदं विश्वं अनुपवि इ मत् प्रात्मतया अवसितं ॥१३॥ श्रुति
॥ तव परिये च गंत्य विलम्बनि कृत लघ्या ॥ तउत पद्मक मंत्यं विगाराय श्रितो
नि कृतेः ॥ परिवयमेष्टू निवगिरा विबुधानपितां रूप्यि कृतस्तोऽहाः खल्ये

पुनं तिनये विसुरवाः ॥१४॥ श्रवया भीजगवन् ये पुस्तषाः तत्वत्वां श्रिविजस
देहपरमेष्वर ये पुस्तषज्ञो तमवत्य समग्र जीव

निश्चासमावेकरणे। गतकीर्णे। उत्तरव्ययनविद्वारनिविम्बक्तेपुरुषजेतेतिरक्तारकरणमस्तुना
ल्यनिकतेत्यापरिचरंतित्रित्वितकंतेपुरुषाः श्रविगताम्यनिरुत्तेः श्री

नोपगेकरातेकुर्वेद्धस्युत्थकामुकाएषे । उतेवंडितोनेपणा
रः पदाक्रमतितान् नूविबुधन् श्रविष्टप्रस्तुतविगापरिवियसे ॥ त्वं कृतं तसा

मित्रपापुज्ञेणावानिश्चिपणीकरानेपवित्रकरेणो येतप्रथाविमुखेतेनथापवित्रकरता ॥

हृदां रवद्धुनि श्वितं पुनं तिथ्यविमुखवाः तेन पुनं ति ॥ १४ ॥ अक्षति ॥ त्वं सकरणः

(5A)

स्वराङ्गुलिकारकश्चक्षिधरस्तवयलिमिस्तु द्वं तिसमदत्यज्यानिमिषाः ॥
वर्षम्भुजो खिलक्षितिष्ठतेरीविश्वसर्जो विद्युतियत्रयेत्वधिकतान्नवते

व

देपसेवण वि श्वेषस्तजाते ॥ श्रीसंभव्येरक्षतपोतानेतेविराजो छासमाप्तालानाऽदिनाशक्तिरुध्य
शक्तिता ॥ १५ ॥ नीमगैर्विश्वसर्जः अकरणः स्वराङ्गुलिकारकश्चक्षि
रतद्वजेति । तमेजक्षेति । तमनि । अनाश्रय । प्रवाजेदेवता तेजेतमायायेश्वरगणायका बलिशाशुनेवेष्टेवता ॥ तेजेतमनुष्यस्तुलाद्यध्यु

धरः त्वं श्रसितवत्यां श्रनिमिषाः ददा ॥ अज्ञयासहबलितु द्वं तिस्वयमनु
बलिनेमम्पकरवायक्षिकेनोकेनाप्तेसमग्रप्रथमवापत्तेति ॥ खंडपतीतेनाप्तेति ॥ येम खंडपतीतेनाप्तेति ॥ समग्र पथवीपत्तेति

ब्येदत्तं बलिं सं श्रदं ति ॥ कस्यके इव श्रविलक्षितिष्ठते ॥ वर्षम्भुजः इव न ॥ यथा

बलिसागरेदत्तं ब्येदत्तं बलितु द्वं तिस्ववतः चक्तिताः यदवाः यत्र
तमन्नेविषावका ॥ निष्ठुक्त्वे तेस्यान्नेविषेतेनेकरेषे ॥

स्त्रीनेतुकुर्वत्वं श्रविलक्षितिष्ठतं त्रितत्विदाधति ॥ १६ ॥ अक्षति ॥ स्त्रीवरजात

६०८० तथः सुर्जनिमित्युज्ञीविहरं दिक्षयाय दिपरस्य विमुक्ततः ॥
॥ न दिपरप्रस्यं कश्चिदपरो न पश्यते त्रिवियत इवापद्यते श्रमतुलां ॥

६११) देवियमुक्तजेवारेतमारोमायेकराने किंडाजेते आयके तवारे ज्ञेवा
दधतः ॥१६॥ अत्यवया है विमुक्तय दितव अजया विहरः मवति ॥ तर्दिग्नदा
नेलेकराने प्रा. द्वा. एवानिमित्ता जेवा सनातनारतेणज्ञितां वर्जगमज्ञाताज्ञिते द्वौ यठेतमेकिवाणी। तै मायाथकिप
द्वयात्तचनिमित्युतः स्त्रिरवरजातयः स्युः कथं नृतस्यतवा ॥ तैतः अजातः

र्त्ते येकारणपणमादे उत्तमने कार्त्र नीतानाथपरनहाया वली तमेतपजेतेनहाया तेत्तमे
परस्य हियस्मात्परमस्यकश्चित्त्रिपरः न भवेत्तचपुनः तवपरः न भवेत्तकि ॥

केवाकी विक्षिष्टस्यतवा ॥ वियत इवपुनः अपटस्यपुनः श्रमतुलां दधतः ॥१७॥ अति
॥ अपरिमिताध्वास्ततुमृतोयदिसर्वगतास्तहिनवास्यतेतिनियमो ध्वा ॥
नेतरथा ॥ अजनियजन्मयं तदविमुच्यनियं वभवेत्तसप्रमतुजानतां यद्मतं
मतदुष्टतया ॥१८॥ अनंतजेते ध्वजेते एवात्तनुधाराजेते जो सर्वव्याप्तेयं

अत्यवया ॥ अपरिमिताः ध्वाः तनुमृतः यदिसर्वगताः स्यः ॥१९॥

तोनियं नजीतेनघटे

रीत्युकराने।

द्वैनित्यनियमतवर्जीत।

तपेलोलीनकोया वा नजीप्रकारिघटे

तद्दिग्ग्रास्यतानघटते रति सुत्वा हेष्कवनियमः तयानेस्पतरतरथाघटेत॥

बली जेउपाधिष्ठायज्ञावनामेवपन् तेनेभासुकाने

तियं लापणुद्देश्या मासनेज्ञालावावालाने

चपुनः यन्मयं जीवारव्यं अज्ञनितद्विमुच्चनियं व्रमवेत्समं अनुज्ञाने

यस्तं अज्ञानाय द्वैकियेद्वुवेकरणे। मतगाइष्टताराकरण॥

(6A) तां यत्तं सतं तत् असतं केन हेतुनामतदुष्टतया॥ २७॥ अक्षति॥ नघटतत्
द्ववः प्रकृतिपुरुषव्योरज्ञव्योरुप्रययुत्तानवंत्यसुव्योजलबुद्वत्॥ त्व
यितर्द्वेष्टतो विविधनामगुणोः परमेष्टरितर्द्विवार्त्विमधुनिलित्युरमेष्ट
रसाः॥ २८॥ अन्वया॥ द्वैमगवान् द्वैतिपुरुषव्योरुष्टद्ववः नघटतेयतः अ
ज्ञव्योः॥ उप्रय ब्रुजाक्षत्वाजलबुद्वत् असुष्टतः जीवाः नवं तितेष्टमे
जीवाः ततः तस्मात्काररात्विविधनामगुणेतद्यप्तमेत्वयित्वावे
सरितश्वमधुनिअश्वेषरसाः द्ववलित्यु॥ २९॥ द्वैमगवान् द्वैतिनेपुरुष
व्य नोउपज्ञवुजेतेनटेतीरेटजामाटेबेअज्ञछेबेनेष्टोकरीनेज्ञज्ञनापरकेण

१०८० नीपरेआरादिकं उपाधिवाक्याज्ञावते जिते थाअछेते श्रजीवजेते तेकार
रापराहाटे नानाप्रकारनानासरुंतागुरोमहीतपरमात्मेतमारेविसे समु
इनेविषेनदीनुनीपवे पुष्परसनेविसेसमग्रसनीपवे लयपासताहवा॥
॥श्रक्ति॥ नामा। नृषुतवसायथान्नमिष्ववगत्यभूत्वयिसुधियोन
वेदधतिभावमनुज्ञाप्रभवं॥ कथमनुवर्तताम्भवप्रयंस्तवपद्मकुरिः स
जतिसुदुस्त्रिलोमिरमवच्छरणेषुसवं॥१०८॥

आवृष्टुकेताज्ञावनेविसे तमारायेकर्त्तते ब्रमनेजाराने चडीबुधिवाक्याजिते। अजर
अन्वय॥ असिषुन्दनृषुज्ञावेषुतवसायथान्वमंश्ववाससुधियः अर
मादमेतेतमारेविसे अतिज्ञावनेधरके) तेच्छुकेवाच्छे केडेढेजन्मजेते तमारेकेढेवर्त तातेमारं
मवेत्वयिभूत्वांभ्रावदधतिकिंविश्रिष्टभ्रमंश्वनुप्रमवंश्वनुवर्तताम्भ
सारनोनभजेते केमहोय। येकारणपणामारे तमारोभ्रकटाजेते ब्राह्मादिकठधाराजेतएवोकालजे
वन्नयंकथंमवेत्वयस्मात्कारराततवभृकुटिविरोमिःकाळः श्र
तेनव्यातमेवारण्हपत्तेनातेनविसेनयनेवारंवारपत्तेभे॥ विजितकृषीकवायुनिरदांतमनस्त्रुरगं
मवसरलाषुनयंसुदुःसरजति॥

अद्वयतंत्रियं तु सति लोल मुपाय विदः ॥ असनश्चाता निताः समयहा
य गुरो श्वरं वणि जडवा जसंत्व कृतकर्ता धर्मजलधौ ॥ २४ ॥ अन्वय ॥

जे पुरुष जे ते विसेवे जिति इन्दिने वा युक्त करने वंचन
ये पुरुषाः विजीत कृषी कवायु भ्रिं अदांतम् । तत्कर्ता यं तु यतंत्रिकिं कृ

नाचरणे सम्यक् प्रकारे त्यजने ते पुरुष जे ते उपाय विसेवे द्वयो माथका क ऐ ग्रीष्म युक्त थका आ

त्वगुरोः वरणं समयद्वयते पुरुषाः तपाय विदः संतः असनश्चाता निताः
संसारमधुक्षेविसे । समुद्रने विसेन थाकि धानाष्ट्रा जिएगो वा जालावाने वै अजन्माण ज्ञाने ॥ २५ ॥ अन्वय ॥

॥ इदं सारसमुद्रजलधौ अकृतकर्ता धर्मः वणि जडव है श्रेजं ति दुखे
नेत्रपाने छे ते प्रत्ययधारी कीवो ते अतिरिक्षयज्ञे ॥

एव प्राप्नु वंति किं विश्रिष्टं सत्कर्ता गं अतिलालं ॥ २६ ॥ अकृतिनाम ॥ खर

जनसुतात्मदारधनधामधरा स्वरथे स्वयिसति किं नृतां अयत आत्म
निस्वर्वरसे ॥ अतिसद्गततं मिथुनतो रथे चरतां सुख अतिको निवृ

स्व विहिते स्वनिरस्तत्त्वम् ॥ २७ ॥ अन्वय ॥ सा विकरा लि धन वा
खजनसुत आत्मदारधनधाम

१०८०

प्रथमा ग्रामरथ्येणो मनुष्यनेत्रं आसरवु सुडते तमे उते तस्मिकेवाच्चि आमा
धरासुरयेन्नराणकिंश्चयतेकस्मिन् सतित्वयिसतिकिंविसि एतवियं आ

रुपच्छा। वली सर्वरमहपक्षी ईश्वरकरिकानेविसे सतने ग्रामजाणता स्त्रियुरुषयका। रतिनेत्र
तमनियुनः सर्वैरसे इति श्रुत्वा नाथकरेणा सत् श्रुत्वानतां मिथुनतः रत

थेगतकरता। ग्रेवामदुप्यनो आसंसारनेविसि कायो अर्थने तेसुष्ट्रप शब्दे। तेसंसारैकेवाले प्राप्ताथ्यकिना।
येचरतां नराणां इह संसारैकः श्रुत्यतिकिंविश्वि एते संसारे स्वविहते

शब्देन वाच्चा सर्वरकित्वा॥

पुनः स्वनिरस्तमगो॥२१॥ श्रुतिः त्रुविपुरुषपतीर्थसदनान्मृषयो
विद्याः तत्तत्त्ववत्यदां बुज्ज इह देश्विदं जला॥ दधतिसकृन्मनस्त्वयि
य श्रात्मनिनित्यसुरवेन पुनस्पासते उम्बुषसारहरावसान्॥२२॥ श्रुत-

म शब्देन विद्यते वाक्यानेविसेषे पृथक नेविसे घणापण्हस्यते श्वे आश्रमनेसे वेष्ठे तेऽपि जेते उत्तर
य॥ विमदाः कृषयः त्रुविपुरुषपतीर्थसदनानितुपासते॥ तेऽप्ययः तु

ति श्रवयविचारनेविसेषे। तमाहपदरुपकमलते रुदयनेविसेषे। पापनेमेदे वरणजलजेनारावाच्च। ज्ञेयुरुषजिते

त त्रुतिविकेन्नवत्तृपदां बुज्ज हृदः पुनः श्रुत्यविदं विजलाः संतियं पुरुषाः।

॥ नित्यसुष्ट्रप श्रात्माहयग वात्मारवित्तिसतते राकवाधर्षे तेऽपि जेते वली पुरुषनामारने वह
नित्यसुरवेश्वरात्मनित्यविसतः सकृत्वदधृतिः। तेऽपुरुषाः पुनः पुरुषसारह

८

रेणवागद्वन् नयुपासता॥११॥ रूपति॥ सतर्दद्मुच्चितं सदिति चैन्ननुत्तर्क
हतं॥ अजिचरतिष्ठ चक्रचमृषानेतथो नयश्चुक्॥ व्यवेव हतये विकल्प
र्भितो धर्मं परथा॥ अमयतिनारतीतउस्तुति नस्त्वं जडात्॥१२॥ अत्य

(8A)

सतयकातुप् त् ग्राविश्च जेते सारुलेशीये निश्चिन्द्रताजीविवारद्वात्मे। शरा ला। आविश्च जेते के
 य॥ सतत्तुच्छितं इदं विश्वं सतत् इति-न चेत् यदितकं हतं इति इदं विश्वं
 वारेषो हुडे कवरिश्वानि वारपासे चे तेस वे माजी प्राण तैतेन हि। ववहारने अर्थं वसजेते। केताप्रस्तवाभित चे
 केच मृषाक च व्यभिचरति। तथा उत्तमयुक्तनव्यवहृतये विकल्पः इषि
 तः इषः देहं गवन् ते भारति श्रध परमरथा। उरु रुद्धि निः न च जढा न भै
 मावेडे॥
 श्रुति॥ न यदिदमग्रमासननभविष्यदतो निधनात्॥ श्रुतु
 मयति॥ २३॥
 मित संतरात्वयिविज्ञातिसृष्टैकरस्मे॥ श्रुतुष्मायते इव
 राज्ञातिविकल्पयत्यै॥ वितयमनीविलासमृतं मित्यवयंत्यबुधाः॥ २४॥
 थेकारणपूर्णामाटे आविश्च जेते प्रथमुनदो तु द्वा। केताकली ० लयपत्ती केदुनदी
 श्रुत्यय॥ यत्यस्मात् इदं विश्वं श्रग्नेन श्रास॥ च पुनः॥ निधनात्॥ श्रुतु

थाय अंकराणपणामाटि
२०२० नन्नविष्टते ॥ अतःकारणाते ॥ अतरकरासेत्वरमृष्टारोविज्ञाति ॥

निश्च थन ज्ञाते विकल्पसीर्काले अंकराणपणामाटि ज्ञायदे
मितनिश्चीतं ॥ इविरा ज्ञातिविकल्पयथे ॥ अतःकारणाते ॥ उपमियते

बोटामननाविलासने

सावीर्णीते

अबुधजेते

जारीहो ॥

(9) वितथमनाविलासा ॥ कृतं ईति ॥ अशुद्धाः ॥ अवयंति ॥ २४ ॥ अति ॥ ॥

सयद्जयात्वज्ञामनुक्रायितगुरां अजुषन् नजतिसहपतां तदनुमृ
त्युमपेतमगः ॥ त्वमुतजहसितामहिरिवत्वचमातमगोमहसिमहि

यसेष्टुतेपरिमेयमगः ॥ २५ ॥ अन्वय ॥ सः जीवः यत्र्यस्मात् अजया
मायाप्रति अनुग्रायतकोडे वली गुणो मेवतोषको सहपताने मजेडे केता

अजां अनुक्रायितः ॥ तुषुनः ॥ गुरान्व ॥ जुषन् सन् ॥ सहपतां ॥ मजतिचपु

वली तेनेकेडे मृत्युने ॥ मजेडे तेजावकेवोडे गायुडेऽस्वर्वदेतु उत्तर्ति अविचारने
नः तत् अनुमृत्युनजतिकिंविशिष्टः ॥ जीवा ॥ अपेतमगः ॥ उत्तर्ति अविचारने

विसे तमेतमायाने ॥ सर्वनाकावलानीपर्वैस्तीडा ॥ तै ॥ तक्षकेवाको
केत्वंतां मायां अहित्वचेष्वजहसिकिंविशिष्टः त्वं अस्तमगः ॥ अपरि ८

न वै रो श्वर्यं जेनु पवात् मे जेते । अला मात्रिकते ज्ञाने विसे

चूजा और गौ ॥

मैय भ्रमः त्वं अश्वगुणि ते अहसि महिम वते ॥ २५ ॥ अक्षति ॥ अद्विज समुद्धरं
तियतयो हृदिकामजटा दुरधिगमी सतां हृदिगतो समृद्धत कं रमणि ॥ अ
सुतृपयोगिना मुनयतो प्य सुखं नगवन् ननयगतां तकाद्बन्धि रुद्रपद

जङ्घवतः ॥ २६ ॥ अन्वय ॥ यदि है नगवन् यतयः हृदिकामजटाः न स मुध
रंति ॥ ते षां असतां नवान् हृदिगतः दुरधिगमः ॥ कथं ॥ असृत कं रमणि ॥

देवता ग्राणतर्पक ज्ञानाय ने वै शक्ति परा असुख ले स थिर ल्या एवा काल अथ को पण इन्हें छोड़ ॥
॥ है नगवन् असुतृपयोगिना ॥ उन्नयतः अपि असुख अनयगतां तकाद्ब
न थिर ल्या पदजेनाएवा तमेतमयका पराइ ख्याये त ॥

दुखं ॥ अनधिरुद्रपदात् नवतुः दुखं प्रवति ॥ २६ ॥ अक्षति ॥ त्वदवगमी न वै
ति नवदुख अभ्योग्युराविगुरान्वयां स्तर्विदेह मृतां चारि ॥ अनु
युगमनन्वदेह सुरागीत परं परथा ॥ अवरा ऐ तोयत स्वपवर्गा तिर्मन
जैः ॥ २७ ॥ अन्वय ॥ है सुरात्वत् अवेगमी पुमान् नवते उच्च सुन असुन ॥

देवता ग्राणतर्पक ज्ञानाय ने वै शक्ति परा असुख ले स थिर ल्या एवा काल अथ को पण इन्हें छोड़ ॥
जैः ॥ २७ ॥ अन्वय ॥ है सुरात्वत् अवेगमी पुमान् नवते उच्च सुन असुन ॥

५०६

(१०)

खसंवंध्ये। नथोजाणतो वल्ली तेवरे हैं द्रामानाना विधानेवंधवाणीनेजा
थोःगुणविगुणनव्याननवेत्ति॥ चपुनतेहृष्टतांचंगिरःनवे

एतोनवि उकारणपरामार्दे

मनुष्यलोलिदिनदिनप्रत्ये

अवरानेविसेषस्यात्मेजेतोमोहगतिरुपयष्ट्

ति॥ यतःयस्मात्कारणात्॥ मनुजेःश्रन्वहं॥ अवराभृतःत्वंश्रपवर्ग्
आडो। सेणकरीने युग्मुगापत्ये। गीतत्वपरंपरायकरीने॥

गतिःभवसि कया श्रन्तुयुगापातपरंपरया ॥२७॥ अक्षति॥ द्युपतयएवनते
ययुंतमनंततया॥ त्वसपियदेत्तरंडवयाननुसावरणाः॥ खश्वरजांसि

वं तिवयस्तासहयसुतयः॥ त्वत्रिदिक्लंशतन्निरसनेनभवन्निध
हृष्टोद्वताज्ञते तमारा अंतने तज्जपास्ताद्वा।

नाः॥२८॥ अन्वय॥ देनगवन्नद्युपतयःतेतवैश्रतनयेवब्रयुः॥

तमेपणातमाराअंतनेनथोपासता किरा हृष्टाकरीने अंतनाश्रमावेकरीने येना तमा
लंश्रविश्रतनेतवनयासिकेनहेतुनाः॥ अनंततयापयत्रयस्मांस्यते

ग अंतरामायनेविसेषिक्षे॥ आवर्णसदितजेतो अंडसमृद्धेतो कालचकेकरनेसदित अका
वश्रतरामध्येननुसावरणाःश्रद्दनिचयाःवयस्ताकालचक्रेणसद् ॥२९॥

१०

जेमाटेराबुछेजे तेकारामाटे श्रक्ताभजेते आत्मनेरकिन
 रवरजा सन्देववांति ॥ वं यस्मात् रोयं तस्मात् कारणात् श्रक्तयः अततनिर
 वस्तुनेटाजवेकरनेतपारेविसेनिष्वेफलेजे । तेश्चक्तिरकेवाऽउ
 सनेनत्ययिदिनिष्वितफलेति किंविश्रिष्टाः श्रक्तयः भवन्निधनाः ३८
 ईति श्रक्तिगच्छतेसंपूर्णश्चियुं ॥
 ॥ ईति श्रीनारावतेमद्वापुरागोषादत्रसंख्येवेदस्तुतिसंपूर्णम् ॥ तस्माद्वां ॥

(10A)

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००९ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com